

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-171

22.2.2024

AmTrust International Underwriters DAC

Retts hjelp

Nabotvist – dekningstilsagn – krav om tilbakebetaling.

Sikrede ga tillatelse til at sprengning på bnr. 769 og pigging på bnr. 815 gikk delvis inn på hans eiendom. Etter utførte sprengnings- og piggingsarbeider fikk sikrede pålegg fra kommunen om å sikre sin eiendom pga. oppstått skråning. Sikrede mente at det var sprengt og pigget vekk mer enn det eierne av bnr. 769 og bnr. 815 hadde fått tillatelse til, og at eierne derfor måtte dekke deler av sikringskostnadene. Eierne motsatte seg dette, og sikrede engasjerte advokat. Foretaket innvilget rettshjelpdekning for tvisten mot eier av bnr. 815, men avslo krav om dekning for utgifter til juridisk bistand i saken mot eier av bnr. 769. Foretaket mente at bistanden i saken ikke var basert på nabolovens regler, og dermed falt utenfor vilkår og tilsagn som var gitt. Foretaket krevde tilbakebetalt kostnader som allerede var dekket i saken mot eier av bnr. 769 og mente at det var grunnlag for å avkorte forsikringen. Sikrede var uenig og hevdet at foretaket hadde mistet retten til å påberope seg ansvarsfritak. Nemnda kom til at foretaket, ette vilkårene, ikke var ansvarlig for utgifter knyttet til saken mot bnr. 769, men at foretaket ikke hadde dokumentert noe grunnlag for tilbakebetaling av allerede utbetalt beløp. Nemnda viste i den forbindelse blant annet til at sikredes prosessfullmektig var ansatt i foretaket, og at det var han som hadde gitt dekningstilsagnet.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under sikredes rettshjelpforsikring.

Sikredes forsikring har bl.a. følgende vilkår:

Legal24 sin utpekte advokat plikter å yte advokatbistand i tvister der Sikrede er part i egenskap av privatperson, men bare i tvister innen følgende rettsområder.

- (...)
- Naboforhold etter naboloven, knyttet til fast eiendom som er Sikredes primærbolig eller fritidsbolig i Norge

Sikrede eier boligeiendom med bnr. 536. Eiendommen grenser til både bnr. 769, som han selv var deleier i sammen med to andre, og til bnr. 815.

Sikrede ga tillatelse til sprengning på bnr. 769, og at deler av sprengningen ville gå inn på hans eiendom bnr. 536. Sikrede ga videre tillatelse til at det ble pigget ut på bnr. 815, og delvis inn på hans eiendom bnr. 536. Sikrede mente at utført sprengning og pigging gikk utover hva han hadde gitt tillatelse til.

Sikrede fikk pålegg fra kommunen om sikring av sin eiendom bnr. 536 fordi sprengning og pigging førte til etablering av en svært bratt skråning/kant ned fra bnr. 536. Sikrede mente at eier av bnr. 815 og bnr. 769 måtte dekke deler av disse sikringskostnadene.

Sikredes daværende advokat søkte 12.9.18 om rettshjelpdekning. Av søknaden fremgikk det blant annet følgende:

Eier av bnr. 815 har pigget vekk deler av fjellskjæringen som ligger på bnr. 536 sin eiendom. Vår klient har gitt tillatelse til noe pigging, men eier av bnr. 815 har pigget vekk mer enn det han faktisk fikk tillatelse til.

I forbindelse med søknad om å føre opp naust på gbnr. 1/769 ble det også gitt tillatelse terrenginngrep og utsprenging av fjell på gbnr. 1/536. Vår klient har samtykket til utsprenging i slik byggesøknaden viste. I ettertid ser en at ... utførende entreprenør har sprengt vekk alt for mye fjell. (De andre sameierne) skal ha gitt tillatelse til det arbeidet som (entreprenøren) faktisk utførte.

På vegne av vår klient vurderer vi å forfølge dette forholdet rettslig. I første omgang blir det tale om å kreve erstatning etter nabolovens regler. Her er det også slik at terrenginngrep i strandsonen er svært alvorlig og kan være belagt med straff. Det er derfor viktig å få klarhet i ansvarsforhold, slik at vår klient ikke kan bli holdt økonomisk eller strafferettslig ansvarlig for dette.

Foretaket ba om ytterligere opplysninger, og i sitt svar 15.11.18 forklarte advokaten at det neste skrittet ville være å kreve erstatning etter nabolovens regler.

På denne bakgrunn bekreftet foretaket 28.11.18 dekning. I tilsagnet fremgikk følgende:

Det vises til henvendelse til oss den 15. november med redegjørelse for videre pågang i tvistesak, under anførsel av erstatningsplikt etter nabolovens regler og bistand til sikrede i anledning dette. Det beskrevne tvistegrunnlaget er dekningsmessig under forsikringsvilkårets pkt. 7.2

Forsikringen dekker ikke kostnader pådratt før henvendelsen den 15. november i år, og tilsagnet gjelder kun juridisk arbeide basert på et rettslig grunnlag i nabolovens regler, rettet mot granne.

Foretaket dekket sikredes utgifter til juridisk bistand fra tilsagn ble gitt.

Sikrede, ved ny advokat, tok 21.3.22 ut stevning mot de to andre eierne av bnr. 769. Det fremgikk av stevningen at saken gjaldt følgende:

Ansvar og fordeling av kostnader pådratt etter avtalt fjellsikring etter tiltak utført fra naboeiendom ... 1/769. Saksøker og saksøkte er alle andelseiere i eiendommen 1/769, og har stått som tiltakshavere bak utførte tiltak som har foranlediget de kostnader søksmålet omfatter.

Saksøker er samtidig eier av tilgrensende eiendom ... 1/536, og har hatt et parallelt pågående boligbyggeprosjekt for egen bolig på denne eiendommen. Nødvendig progresjon i byggesak vis a vis X. kommune, på deres eiendom 1/536, har foranlediget at saksøker har vært presset til å dekke samtlige kostnader med fjellsikring etc, kostnader som utlukkende er foranlediget av de iverksatte tiltak fra eiendommen 1/769.

Kostnader pådratt ved tiltak iverksatt fra eiendom 1/769 skal fordeles mellom andelshaverne på denne eiendommen etter sameiebrøk og avtaler.

I stevningens pkt. 4 om rettslig grunnlag fremgikk det følgende:

Andelseierne på tiltakseiendommen 1/769 og som ved tiltak har foranlediget kravet til sikring er ansvarlige for inndekking etter eierbrøken jf. Lov om sameige og gyldige avtaler sameierne imellom til dette.

Avtalen mellom sameiere på eiendommen 1/769 datert 21.01.2018 regulerer inndekking av kostnader konkret for forarbeider til nett og boltesikring, og overlater basert på enigheten om tiltaket øvrige kostnader forbundet med tiltaket til å skulle deles mellom andelseierne etter sameiebrøken i bunn.

Sikrede la ned følgende påstand:

De saksøkte dømmes i henhold til eierbrøk og inngått avtale å betale til klager andel av utgifter pådratt ved det utførte tiltak i tillegg til lovens forsinkelsesrenter.

Sikrede tok 24.5.22 også ut stevning mot eier av bnr. 815. Av stevningen fremgikk det at saken gjaldt følgende:

Kostnader til sikring av fjellskjæring i grenseområde mellom saksøktes eiendom 1/815 ... og saksøkers tilgrensende eiendom 1/536 ..., samt andre erstatningsposter tilknyttet kravet og dets grunnlag.

Under pkt. 3 om rettslige sider fremgikk det blant annet følgende:

Rettslige grunnlag

Som rettslig grunnlag for erstatningsplikt / regress etter inngrep på og over saksøkers eiendom, anføres Naboloven § 2, jf. erstatningsplikt lovens § 9.

Det kreves erstatning jf. Nabolovens § 9 tilsvarende de faktiske sikringskostnader på grenseområdet mellom saksøkers og saksøktes eiendom.

Sikrede tapte begge sakene, og i dom henholdsvis 24.3.23 (bnr. 769) og 28.3.23 (bnr. 815) ble han ilagt å dekke motpartens saksomkostninger med kr 469 500 og kr 442 850.

Foretaket informerte 15.5.23 sikrede om at det i tilsagnsbrevet 28.11.18 var presisert at det kun var juridisk bistand basert på et rettslig grunnlag i nabolovens regler som var dekket under forsikringen, jf. vilkårenes pkt. 7.2. Foretaket mente at kravet i saken mot bnr. 769 ikke var basert på nabolovens regler og viste til at verken stevningen eller dommen viste til naboloven som rettslig grunnlag. Foretaket anførte på dette grunnlag at:

Da det rettslige grunnlaget i saken det er gitt tilsagn i, viser seg ikke å være nabolovens regler, og saken også har hatt sin sakførsel i retten, dekkes ikke advokatkostandene for sakførselen, ei heller de idømte saksomkostningene.

I samme brev anførte foretaket at det i sak mot bnr. 815 aldri var blitt søkt om eller gitt tilsagn om dekning, og at dette ga grunnlag for å avvise ansvar under forsikringen. Foretaket anførte at ettersom naboloven som rettsgrunnlag ble frafalt før hovedforhandling, jf. prosesskriv 1.12.22, ville ansvar uansett avvises på dette grunnlag.

Foretaket avsluttet brevet med å opplyse om at det var utbetalt i underkant av kr 200 000 "i anledning disse sakene, som vi vet inkluderer arbeid relatert til bistand utenfor dekningstilsagnet, altså juridisk arbeid tilknyttet annet enn naboloven som rettsgrunnlag".

I brev av 8.12.23 skrev sikrede at "[n]år (foretaket) nekter å dekke de gjenstående utgiftene til rettshjelp i sakene er dette rettslig sett en oppsigelse av forsikringen", jf. fal. § 3-7.

Foretaket erkjente 5.1.24 at naboloven ikke ble frafalt som rettsgrunnlag i saken mot bnr. 815, og at den derfor var innenfor tilsagnet som var gitt. Krav om dekning av kostnadene som hadde påløpt i sak mot bnr. 769 ble avvist. Foretaket krevde også tilbakebetalt allerede påløpte kostnader som det hadde dekket i saken mot bnr. 769, som falt utenfor forsikringens vilkår og tilsagnet som var gitt. Etter foretakets oppfatning var "[d]en mest hensiktsmessige tilnærmingen til å ordne opp i de økonomiske mellomværendene mellom partene, vil være å motregne henholdsvis selskapets krav mot sikrede og sikredes krav mot selskapet mot hverandre". I brev samme dag skrev sikrede bl.a. at "dersom (han) hadde fått informasjon om at konsekvensen av at ... rettsgrunnlaget (naboloven) ble frafalt var at han ikke lenger hadde rett til dekning av utgifter til rettshjelp ville saken umiddelbart blitt forlikt/trukket". Videre at:

... (sikredes) prosessfullmektig også var ansatt i (foretaket), og samme person som ga dekningstilsagn i saken på vegne av (foretaket). Dette medfører at (foretaket) har hatt fullt innsyn i saken.

(...)

Det fremkommer også av vilkårene at "Det forutsettes at Sikrede aksepterer de avgjørelser som L. treffer på bakgrunn av sakens dokumenter..."

Så lenge (sikrede) aldri har mottatt noen «avgjørelse» om at utgifter til rettshjelp ikke var dekningsmessige før stevning ble tatt ut, kunne (sikrede) legge til grunn at (foretaket) mente at forsikringsvilkårene var oppfylt på dette stadiet ref. formuleringen:

avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om saken skal bringes inn for domstolene.

Dersom (foretaket) mente at dette ble endret da naboloven ble frafalt som rettslig grunnlag i saken måtte selskapet treffe en "avgjørelse" om dette, slik at (sikrede) ble varslet. Dette har (foretaket) aldri gjort.

Sikrede aksepterte ikke forslaget til løsning skissert av foretaket i brev av 5.1.24 og oppfordret foretaket til å betale samtlige kostnader i saken mot bnr. 815. Det ble også bestridt at foretaket hadde adgang til å foreta en motregning som nevnt i brev datert 5.1.24. Videre ble det påpekt at kravet om tilbakebetaling var i strid med hva foretaket tidligere hadde antydnet til sikrede i møte mellom partene.

Foretaket bestred i brev av 12.1.24 at avvisning av å dekke kostnader som hadde påløpt utenfor forsikringen, måtte anses som en oppsigelse av forsikringen, jf. fal. § 3-7. Foretaket påpekte at det allerede hadde dekket kostnader til advokatbistand i saken mot bnr. 769, som ikke var dekningsmessig under forsikringen. Foretaket "ville derfor kreve avkortning overfor sikrede på bakgrunn av at sikrede og den advokaten sikrede engasjerte til å håndtere saken, ikke (kunne) anses for å ha overholdt sin informasjonsplikt overfor selskapet, jf. FAL kap 4".

Sikrede svarte senere på foretakets brev og skrev bl.a. at:

Som det fremkommer av FAL § 4-14 skal selskapet gi beskjed om at de er helt eller delvis fri for ansvar uten ugrunnet opphold. Da det er gått ca. 8 måneder fra selskapet ga beskjed om at (sikrede) likevel ikke hadde fått innvilget rett til dekning av kostnader til rettshjelp i sak mot eierne av ... bnr. 769, og mer enn 5 måneder fra det første gang ble anført fra selskapets side at (sikrede) ikke hadde mottatt dekning av rettshjelpskostnader i "god tro", til beskjeden om ansvarsfritak ble sendt, er beskjeden fremsatt for sent. Selskapet har derfor mistet retten til å påberope seg ansvarsfritak etter FAL kap. 4.

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp i saken mot eieren av bnr. 769. Foretaket godkjente dekning i 2018 etter søknad med full informasjon om saken. Tilsagnet kan ikke trekkes tilbake etter at det har blitt utbetalt under den innvilgende dekningen i fire år. Sikredes prosessfullmektig var ansatt i foretaket, og at det var han som ga dekningstilsagnet på vegne av foretaket. Foretaket hadde derfor fullt innsyn i saken.

Vilkårene krever at sikrede aksepterer de avgjørelser som L. treffer på bakgrunn av sakens dokumenter. Sikrede mottok aldri noen "avgjørelse" om at rettshjelpsutgifter ikke var dekningsmessig før stevning ble tatt ut og antok derfor at foretaket mente at forsikringsvilkårene var oppfylt. Hvis sikrede hadde blitt informert om at frafallet av naboloven som rettslig grunnlag ville føre til tap av rettshjelpdekning, ville sikrede ha forlikt/trukket saken umiddelbart.

Sikrede bestrider at foretaket har adgang til å motregne sakskostnadene. Kravet om tilbakebetaling er også i strid med tidligere antydninger fra foretaket i partenes møte. Uansett er store deler av kravet foreldet, da det er mer enn tre år siden foretaket tidligst hadde "rett til å kreve å få oppfyllelse", jf. fl. § 3 (1).

Foretaket har også mistet retten til å påberope seg ansvarsfritak etter fal. kap. 4. Det har gått omtrent åtte måneder fra foretaket ga beskjed om at sikrede likevel ikke hadde fått innvilget rett til dekning av kostnader til rettshjelp i sak mot eierne bnr. 769, og mer enn fem måneder fra det første gang ble anført at sikrede ikke hadde mottatt dekning av rettshjelpskostnader i "god tro", til beskjeden om ansvarsfritak ble sendt. Beskjeden er derfor fremsatt for sent.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for kostnader påløpt i saken mot bnr. 769. Saken er ikke omfattet av forsikringen og utløser derfor verken ansvar for sikredes egne advokatkostnader, rettsgebyr, utgifter til vitner etc. eller idømte saksomkostninger. Sikrede har ikke vært i aktsom god tro med hensyn til at den advokatbistanden som ble gitt var innenfor foretakets tilsagn. Foretaket krever derfor avkortning overfor sikrede for at han og advokaten ikke har overholdt sin informasjonsplikt overfor foretaket, jf. fal. kap. 4.

Foretakets avslag på å dekke kostnader som har oppstått utenfor forsikringens dekningsområde og utover tilsagnet, kan ikke anses som en oppsigelse av forsikringen, jf. fal. § 3-7. Videre bestrides at foretaket har fått oversendt dokumenter som foretaket har etterlyst fra sikredes advokat.

Ettersom det er grunnlag for avkortning av forsikring og partene da vil ha krav mot hverandre, vurderes det som mest hensiktsmessig å motregne partenes krav mot hverandre.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for utgifter til rettshjelp.

Sikrede søkte 12.9.18 om rettshjelpdekning:

Eier av bnr. 815 har pigget vekk deler av fjellskjæringen som ligger på bnr. 536 sin eiendom. Vår klient har gitt tillatelse til noe pigging, men eier av bnr. 815 har pigget vekk mer enn det han faktisk fikk tillatelse til.

I forbindelse med søknad om å føre opp naust på gbnr. 1/769 ble det også gitt tillatelse terrenginngrep og utsprenging av fjell på gbnr. 1/536. Vår klient har samtykket til utsprenging i slik byggesøknaden viste. I ettertid ser en at ... utførende entreprenør har sprengt vekk alt for mye fjell. (De andre sameierne) skal ha gitt tillatelse til det arbeidet som (entreprenøren) faktisk utførte.

På vegne av vår klient vurderer vi å forfølge dette forholdet rettslig. I første omgang blir det tale om å kreve erstatning etter nabolovens regler. Her er det også slik at terrenginngrep i strandsonen er svært alvorlig og kan være belagt med straff. Det er derfor viktig å få klarhet i ansvarsforhold, slik at vår klient ikke kan bli holdt økonomisk eller strafferettslig ansvarlig for dette.

Foretaket ba om ytterligere opplysninger, og i sitt svar 15.11.18 forklarte advokaten at det neste skrittet ville være å kreve erstatning etter nabolovens regler.

Foretaket bekreftet 28.11.18 dekning:

Det vises til henvendelse til oss den 15. november med redegjørelse for videre pågang i tvistesak, under anførsel av erstatningsplikt etter nabolovens regler og bistand til sikrede i anledning dette. Det beskrevne tvistegrunnlaget er dekningsmessig under forsikringsvilkårets pkt. 7.2

Forsikringen dekker ikke kostnader pådratt før henvendelsen den 15. november i år, og tilsagnet gjelder kun juridisk arbeide basert på et rettslig grunnlag i nabolovens regler, rettet mot granne.

Nemnda forstår dette slik at søknaden og tilsagnet inkluderer bnr. 769, som er omtvistet i saken. Foretakets tilsagn gjelder kun sak basert på nabolovens regler. Stevningen for bnr. 769 har imidlertid ingen henvisning til nabolovens regler.

Sikrede anfører at naboloven ble frafalt som grunnlag for denne saken, jf. prosesskriv av 1.12.22, for saken mot bnr. 769:

Naboloven som rettsgrunnlag frafalles, da en ser at dette blir fordyrende og nok unødvendig i prosess her nå.

Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på at dette grunnlaget var påberopt for bnr. 769.

Foretaket er i så fall ikke ansvarlig for utgifter knyttet til denne saken, og kan avvise krav om dekning.

Foretaket krever refundert de utgiftene som allerede er betalt og anfører at sikrede har brutt reglene i fal. kap. 4 om sikredes informasjonsplikt til foretaket. Det er uklart for nemnda hvilke regler foretaket her har i tankene. Forsikringstakerens opplysningsplikt gjelder ved avtaleinngåelsen, mens øvrige opplysningsplikter gjelder ved endring i risikoen. Nemnda kan ikke se at noen av disse bestemmelsene kommer til anvendelse her.

Det er derfor uklart for nemnda hva foretaket mener er det rettslige grunnlaget for tilbakesøkningskravet, men antar at et grunnlag kan være *condictio indebiti*. Sikrede anfører at hans prosessfullmektig var ansatt i foretaket, og at det var han som ga dekningstilsagnet. Nemnda

kan ikke se at dette er bestridt av foretaket. I så fall måtte sikrede kunne stole på vedkommende. Selv om sikrede var klar over begrensningen i dekningstilsagnet, kan man ikke forvente at han var klar over forskjellen mellom nabolovens regler og andre rettslige grunnlag. Nemnda kan derfor ikke se at foretaket har dokumentert noe grunnlag for tilbakebetaling av allerede utbetalt beløp.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).